

0610

~~992~~

~~11/18~~

~~7570~~

КРАЇНСЬКІ ПОВСТАННЯ.

~~992~~

СОКОЛОВСЬКИЙ

І СУСІДНІ ГРУПИ.

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

ВИДАННЯ „СТРІЛЬЦЯ“
ОРГАНУ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ.
КАМІНЕЦЬ.

1919.

4cc

T 3(24) 1712-45

ПРО УКРАЇНСЬКЕ ПОБІДАННЯ

СОКОЛОВСЬКИЙ

І ОХОДІВ ІЗДАНИ

Львівська державна
наукова бібліотека

ВІДАННЯ, РИНАДІВ
ОБЛАХ, ТАВІЛІСЬКОЇ АРМІ

Львівська державна
наукова бібліотека

№

5099

7/2
20/10/1917

Висновок

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

9/10
17
17
17

Було це ввечері, дня 6 жовтня, 1919. В кімнаті „Стрільця“ (де міститься редакція, адміністрація, експедиція, друкарня, ліжка складачів і обслуги) кінчилася робота. Та нервуюча й вичерпуюча праця революційного часу, яку знає тільки той, хто сам у ній брав участь. Коли западає сумерк, тоді такий знервований працівник не може вже дивитися на людей. А тут якраз увійшов якийсь молодий чоловік і питає за редактором. Я дуже нерадо признався. На те він;

— Я Павло Гринченко, начальник штабу повстанської групи чорнобильського повіту, хотів би вам оповісти щось про повстанців.

Це мене оживило, о, облив, коли він додав, що на Україні інформацій до тої міри не має, що як він люди йшов до розбиття своєї групи, то думав, що українські війська застане аж у Галичині... ~~козаків~~

Я взяв за перо і при світлі свічки почав списувати його оповідання:

— Моею групою кермував Петро Закусило. Група та (чорнобильська) повстала в червні 1919 р. в селі Красятині чорнобильського повіта і виступила проти комуністів, коли їх чрезнайчайка почала арештувати наших свідомих людей. Перших арештували нач. см. красятинської волости й учителя в с. Обуховичі. Ми відбили їх — і це був наш перший крок. Ми мали зброю, захвану ще з давніших часів.

Друга група українських повстанців, звана базарською (новіт Обруч, Волинь), повстала теж під впливом насильств комуністів. Проводив її учитель Закусило, літ коло 35. Мав він 5 000 людей, але тільки частинно озброєних, як військо. Багато мало тільки списи, довгі, дерев'яні, закінчені гострим залізом. Закусило був поручником рос. служби. Начальником його штабу був Черненко, теж б. поручик рос. служби; старшин було ще 6.

Моя (чорнобильська) група мала зв'язок з цією (базарською), котра знов була зв'язана з групою повстанців отамана Соколівського Дмитра. Це був чоловік літ 26, родом з Горбилева під Радомислем, син дядька, чоловік незвичайно хоробрий і сміливий. Повстання цієї групи підняв у київській губернії його молодший брат Олесь, літ 18, ще в грудні 1918 р.

проти гетьмана й підпомагав війська Директорії. Олесь був учнем гімназії. Сила Соколівських доходила в травні, коли я був у них, до 5.000 людей. Всі були тоді озброєні, бо в березні розбили два совітські полки в селі Чайківці (під Радомишлем) і забрали їх зброю, одну гармату, 8 кулеметів і кілька кухонь з обозом. Олеся убили комуністи в Коростишіві. Тоді на місце Олеся прийшов старший його брат Дмитро. Допомігав йому ще брат Василь, я, Гуйзик Ларко (старшина сірої дивізії), Гунька Петро (теж старшина тої дивізії, опісля з б. курія смерти Ангела), Мордулевич і ині.

Четверта група укр. повстанців повстала в селі Углах (повіт Річниця, Мінської губ.) в місяці травні ц. р. Організував її Терешко, салдат рос. служби. Була це група мала, але для наступів мобілізувала хвилево

значніші сили селян. Вона становила наше праве крило в часі, коли наближалися до військ Директорії, щоб получитися (що нам не удалося, бо українські війська за скоро опустили Київ).

Терен операційний цих чотирох груп сягав від м. Наровлі над Прип'яттю до Мінська через повіт Радомішль до Горбелева під Житомиром. Перша, друга і четверта група признавала команду Закусида і його базарського штабу. Третя група була під керуванням Дмитра Соколівського. Зв'язок удержували всі чотири групи.

Групи ці харчували українські селя добровільно. Крім цього накладалося контрибуції на чужинців. Селяне безумовно розуміють, що українському народові потрібна Українська Самостійна Держава. Девікінських військ ненавидять ще гірше, чим більшовиків-комуністів.

Ці всі чотири групи розбили 7 комуністичних полків, 2 під Мухомідами, 1 під Народичами (Овручський повіт), 1 під Іванковом (пов. Чорноб.), 1 під Горностайполем, 1 під Хабном (пов. Чорнобиль), 1 під Ксаверовим (пов. Овруч). Четверта група зірвала мости на каналі під Мозиром і на річці Словуті, щоб большевикам не дати евакуувати Києва, що й удалось.

Перша і друга група два рази вели наступ на ст. Ігнатполь близько Коростеня. Було це при кінці липня ц. р. Полонених наших добували ми від комуністів в той спосіб, що арештували Жидів і вимінювали їх.

Організація повстанців відбувалася по волостям. Кожда волость мала охоронний відділ по 100—150 чол., постійний. В потребі давалося сигнал, або дзвоном або стрілом — і людей збігалось багато.

Коли комуністи побачили, що наші групи роблять їм в тилу великі шкоди і замикають шлях відступу, — вислали проти нас великі сили з груп: овручської, хоростеїнської, малинської й ірпенської. Також решта комуністів, розбитих під Києвом Галицьким Військом, утікаючи, попала на наш тил. Разом проти нас було коло 40.000 комуністичного війська з гарматами й скорострілами. Перший бій з ними відбувся в м. Хабному, другий під Базаром. Нам не стало набоїв — і не було гармат — ми мусіли розійтися. Втрати ми мали. Але які, годі знати.

Тепер в цих околицях спокійно. Народ український придивляється новій владі — денікінській. Денікін напевно теж матиме проти себе повстання.

Весь час шкодив повстанцям т. зв. отаман Сірук (літ 24), з Київ-

щини, який брав гроші від більшовиків. Тепер він у Денікіна”.

— Чи Ви підпишіте все те, що сказали? — запитав я його, коли він скінчив говорити про Струка, якого не знаю.

— „Так“, відповів Гріщенко. Я подав йому перо. Він при свідках підписався так: „Четар Павло Гріщенко“.

— „Чи Ви служили при війську за давніших часів?“

— „Так. Я служив в 197 полку рос. армії“.

— „Кільки маєте літ?“

— „24.“

Мій інформатор має симпатичний вигляд лица, в своїм оповіданню не хвалив себе і підписався невисоким титулом „четаря“, що в цих часах рідко можна зустріти. Цим усім здобув моє довіря. Та все таки його opinii про Струка, якого зовсім не знаю, не оповістивби я дру-

ком, якби не те, що на другий день оден з моїх добрих знайомих прислав мені виписки про Струка з „Кієвського Эха“ з 2 жовтня 1919 н. з. „Годъ партизанщины“ (Бесѣда съ атаманом Струком).

Ось та виписка (перекладаю її на українську мову):

„Я виступив зі своїми партизанами на довго перед другим приходом більшовиків на Україну. Діялося це при Німцях... „(Тут Струк кидє камінням на Головного Отамана). Дальше слідує історія всіх операцій Струка за весь рік, якої мій товариш, на жаль, не переписав. Кінчить так: „Рік неімовірно напруженої боротьби скінчився. І коли ви хочете, щоб я зробив висновок з гої боротьби, то мій висновок буде такий: Ми Українці чесне боролися з комуністами й заслужили собі право на наше національне ім'я і на культурне самоозначення“.

Кілько поучаючого в цих коротких згядках про українських повстанців! Кілько аяальної й подібного відкриває в них будучий історик, порівнюючи тепершні повстання з давніми, за часів козаччини! І кілька труду та крови заощадилиб українському народови отамани наших повстань, якби всі руководилися одною метою: прогнати чужих завойовників і здобути державну самостійність українському народови.

Ред. „Стрільця“.

ЗІ СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ.

Простір всієї України 950 тис. кв. км.

" Сх. Галичини 55 тис. кв. км.

" Укр. Буковини 5 " " "

" Угорської України 15 тис. кв. км.

Населення УНР.: 46 міл. 12 тисяч

" Сх. Галичини 3 міл. 380 тис.

" Укр. Буковини 300 тис.

" Угорської Укр. 500 тис.

ВІДДАЛЕННЯ ВІД КИЇВА

(Воздушна лінія).

До Львова . . . 495 кілометрів

" Одеси . . . 440 " "

" Харкова . . . 420 " "

" Полтави . . . 310 " "

" Берестя . . . 510 " "

" Камінця . . . 360 " "

" Чернигова . . . 125 " "

" Холму . . . 500 " "

" Ужгорода . . . 725 " "

" Чернівцях . . . 410 " "

" Перемишля 600 " "

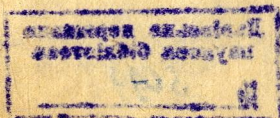
" Катеринодар (Кубань) 870 км

Вільні українські міста.

1) Київ	500 тис. людей
2) Одесса	620 " "
3) Харків	250 " "
4) Львів	220 " "
5) Катеринослав	200 " "
6) Катеринодар	100 " "
7) Чернівці	93 " "
8) Полтава	85 " "
9) Берестє	57 " "
10) Перемишль	54 " "
11) Камінець	50 " "
12) Чернігів	33 " "
13) Холм	20 " "
14) Ужгород	17 " "

Бібліотечка „СТРІЛЬЦЯ“.

- 1) ЗА ЩО МИ БОРЕМОСЯ? Нап.
Д-р О. Н. — Ціна 5 грив.
- 2) ПІД ЛЯЦЬКИМ НАІЗДОМ. Нап.
Гр. Задорожний. — Ціна 5 гр.
- 3) ПРО СТАРІ ПАМ'ЯТКИ ПО-
ДІЛЛЯ. Д-р Осип Назарук. Д-р
Бакоти. — Ціна 5 гр.
- 4) ЯКІ ТЕПЕР СУДИ НА УКРАЇНІ.
Д-р Л. Мишуга. — Ціна 7 гр.
- 5) КАЗКА ПРО ДЕРЖАВУ. —
Переповів О. Назарук. Ц. 7 гр.
- 6) УКРАЇНСЬКА МЕМУАРИСТИКА.
і сучасний стан і значіння. Нап.
Ів. Кревецький. Ціна 8 гривень.
- 7) ЯК ПИСАТИ МЕМУАРИ. По-
яснення і практичні вказівки. —
Подали Ів. Кревецький і д-р Ос.
Назарук. — Ц. 10 гр.
- 8) ПРО УКРАЇНСЬКІ ПОВСТАННЯ.
М. Ірчан. Махно і Махмівці.
— Ціна 10 гр.
- 9) ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
НА УКРАЇНІ. — Д-р Л. Мишуга.
Ціна 20 гр.

5099

КРАЇНСЬКІ ПОВСТАННЯ.

СОКОЛОВСЬКИЙ

І СУСІДНІ ГРУПИ.

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

ВИДАННЯ „СТРІЛЬЦЯ“
ОРГАНУ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ.
КАМІНЕЦЬ.

1919.

Давидівська державна
наукова бібліотека

№

5099